

Kleine tanglibel *Onychogomphus forcipatus*

Verspreiding en trend

Tot 2000 werd de Kleine tanglibel in Nederland enkele malen langs de Grensmaas waargenomen. Ook na 2000 is de soort hier incidenteel gezien (SCHURMANS, 2001). Op 24 augustus 2001 werden meerdere dieren gezien, waaronder één copula. Het betrof waarschijnlijk zwervende dieren. Of zich een populatie van de soort langs de Grensmaas bevindt is tot op heden onduidelijk. Een gerichte inventarisatie van libellen langs de Grensmaas in 2006 leverde geen waarnemingen van Kleine tanglibellen op (CALLE *et al.*, 2007b).

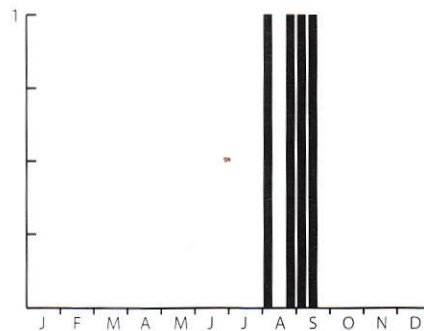
Vanaf 2000 worden Kleine tanglibellen met enige regelmaat langs de Roer gezien. In augustus en september van dat jaar is de soort hier vier keer waargenomen, op twee verschillende locaties (FAASEN, 2000; GERAEDS & HERMANS, 2000). Vervolgens duurde het tot 2003 tot de soort opnieuw werd aangetroffen. In juli en augustus werden op drie locaties vier larvenhuidjes gevonden en is één mannelijk imago gezien (GERAEDS & VAN SCHAİK, 2004). De larvenhuidjes tonen aan dat de soort in de Roer tot voortplanting is gekomen. Omdat de larvale ontwikkeling drie tot vijf jaar in beslag neemt (SUHLING & MÜLLER, 1996), is het aannemelijk dat de dieren zich in 2000 langs de Roer hebben voortgeplant. In 2005 werd een vijfde larvenhuidje langs de Roer gevonden (GERAEDS & VAN SCHAİK, 2006b). Waarnemingen van imago's blijven schaars; van 2003 tot 2006 is jaarlijks één dier gezien. In de Duitse en Belgische bovenloop van de Roer zijn geen populaties van de soort aanwezig.

Biotoop

De aanwezigheid van de Kleine tanglibel wordt geassocieerd met stenige beken en bovenlopen van rivieren in heuvelachtige terreinen. De waterlopen zijn (deels) onbeschadwd en niet sterk begroeid. Essentieel zijn kale, stenige strandjes of oevers die deels overstromen. Deze situatie komt in grote lijnen overeen met de biotoop langs de Roer. Hier wordt de soort aangetroffen langs de (Nederlandse) boven- en middenloop. Vier van de vijf larvenhuidjes zijn gevonden op grindbanken, 10-100 cm uit de waterlijn. Het bodemsubstraat in de directe omgeving van deze vindplaatsen wordt gedomineerd door grind dat plaatselijk met een dun

Verspreiding 1990-1997 (cirkel). 1998-2007 (stip).
Distribution 1990-1997 (circle), 1998-2007 (dot).

Vliegtijd 1998-2007.
Flight period 1998-2007.

laagje slib is afgedekt. Lokaal bestaat het substraat deels uit zand. Waterplanten zijn nauwelijks of niet aanwezig en bestaan uit Aarvederkruid (*Myriophyllum spicatum*) en sterrenkroos (*Callitryche sp.*). De stroomsnelheid in de omgeving van de vindplaatsen is gering, 0,05 tot 0,1 m/s. Alle vindplaatsen zijn onbeschadwd (GERAEDS & VAN SCHAİK, 2004).

Vliegperiode

Larvenhuidjes van de Kleine tanglibel zijn gevonden in de maanden juli en augustus.

Kleine tanglibel *Onychogomphus forcipatus*.

Larvehuidje van de Gewone bronlibel *Cordulegaster boltonii*.